

2012RGW09 bijlage

Evaluatie van de werkzaamheden van de adviseur ruimtelijke kwaliteit van de provincie Utrecht

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In juni 2008 is in de commissie RGW de behoefte uitgesproken aan onafhankelijke advisering op het gebied van ruimtelijke kwaliteit. Na een pilot van ruim een jaar hebben Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht in samenspraak met de commissie op 13 april 2010 besloten de adviseur ruimtelijke kwaliteit aan te stellen per 1 juni 2010.

Om de onafhankelijkheid en deskundigheid van de adviseur te kunnen waarborgen, is de functie vormgegeven door het aantrekken van een externe deskundige voor een periode van maximaal twee jaar, met een eenmalige verlengingsmogelijkheid van nog eens maximaal twee jaar. De huidige adviseur ruimtelijke kwaliteit, Han Lörzing, heeft recent de pensioengerechtigde leeftijd bereikt en stopt binnenkort met zijn werkzaamheden voor de provincie Utrecht. Om zijn opvolger zo efficiënt mogelijk in te kunnen zetten, worden de werkzaamheden van iedere adviseur aan het einde van zijn/haar actieve periode geëvalueerd. De portefeuillehouder RO heeft daarbij in de vergadering van de commissie RGW van september 2011 toegezegd de resultaten van deze evaluatie toe te sturen aan de commissie.

1.2 Opzet van de evaluatie

Deze evaluatie is uitgevoerd door de afdeling Ruimte, omdat dit de beleidsafdeling is die het meest betrokken is geweest bij de activiteiten van de adviseur in de afgelopen adviesperiode.

Als basis voor deze evaluatie is gebruik gemaakt van drie bronnen: het instellingsbesluit van de adviseur en het bijbehorende kwartiermakersadvies; het door Gedeputeerde Staten vastgestelde werkplan 2011 van de adviseur en interviews met een aantal interne en externe partijen:

- Rijkswaterstaat (projectleider Lichtendahl van de projecten Hoevelaken en Ring Utrecht)
- Gemeente Bunschoten (burgemeester Van de Groep, onder meer over het advies van de adviseur voor de wespentaille)
- Gemeente Amersfoort (senior beleidsmedewerker Bijholt over de adviezen voor de wespentaille en knooppunt Hoevelaken)
- CBKU (Centrum voor Beeldende Kunst Utrecht, Projectleider Derksen, onder meer trekker van het project Innovatieve Veehallen in de provincie Utrecht)
- NMU (directeur Hoogenboom, onder meer over advisering rondom duurzame energiebronnen in Utrecht en de zichtbaarheid en uitstraling van de adviseur)
- Gedeputeerde Krol, portefeuillehouder Ruimtelijke Ontwikkeling
- Afdelingsmanager Ruimte (de heer Jungen)
- Ambtelijke medewerkers van de beleidsvelden ruimte, mobiliteit, cultuurhistorie en groen/landschap van de provincie

1.3 Leeswijzer

Het kwartiermakersadvies, het instellingsbesluit en het werkplan 2011 vindt u terug in de bijlagen. In dit document leest u in hoofdstuk 1 de aanleiding en de opzet van de evaluatie. In hoofdstuk 2 vindt u een beknopte samenvatting van het waarom van een ruimtelijke adviseur. Hoofdstuk 3 biedt inzicht in de werkzaamheden van de adviseur. Hoofdstuk 4 geeft een overzicht van de uitkomsten van de interviews en de conclusies en aanbevelingen van deze evaluatie.

2. Waarom een adviseur ruimtelijke kwaliteit?

2.1 inleiding

De provincie legt haar ruimtelijk beleid vast in de Provinciaal Ruimtelijke Structuurvisie. Zij doet dit in essentie om te zorgen voor een blijvend aantrekkelijke provincie. Zij zet haar ruimtelijk beleid in om bij te dragen aan een kwalitatief hoogwaardige fysieke leefomgeving, waarin het ook in de toekomst plezierig wonen, werken en recreëren is. De drie pijlers van de PRS weerspiegelen dit: een duurzame leefomgeving, met vitale dorpen en steden en een landelijk gebied met kwaliteit.

Om de organisatie te steunen in haar streven naar een ruimtelijk beleid dat gericht is op een blijvend aantrekkelijke ontwikkeling van de provincie, hebben Gedeputeerde Staten op 13 april 2010 besloten de functie van 'adviseur ruimtelijke kwaliteit' structureel in te stellen. In dit besluit is zowel het structurele budget als het takenpakket van de adviseur vastgelegd.

2.2 Organisatie en functievulling van de adviseur ruimtelijke kwaliteit

De adviseur is een onafhankelijke externe deskundige, die voor een periode van maximaal twee jaar (met eenmalig de mogelijkheid tot verlenging) wordt ingehuurd door de organisatie. De adviseur opereert onafhankelijk, maar is wel nauw verbonden met de provinciale organisatie. Hij is een autoriteit in zijn vakgebied en aangesteld als algemeen aanspreekpunt voor de ruimtelijke kwaliteit in de provincie Utrecht. Vanuit zijn onafhankelijke en deskundige positie kan hij de kansen voor ruimtelijke kwaliteit in de provincie zo optimaal mogelijk borgen in zijn advisering ten aanzien van de provinciale beleidsontwikkeling en –uitvoering. Hij doet dit onder meer door formele en informele advisering over beleidsontwikkeling, maar vooral ook over concrete plannen en ontwikkelingen. Daarnaast is het zijn taak om nieuwe ontwikkelingen te signaleren en te agenderen die de kwaliteit van het landelijk gebied in de provincie Utrecht kunnen beïnvloeden. De adviseur is verbonden aan de ambtelijke coördinator ruimtelijke kwaliteit, die de interne afstemming van zijn activiteiten verzorgt en die daarnaast zorg draagt voor de afstemming met relevante maatschappelijke organisaties.

Budget van de adviseur

Voor ruimtelijke kwaliteit hebben PS jaarlijks een structureel budget beschikbaar gesteld van €150.000,-. De huidige adviseur is, via collegiale inleen, ingezet voor gemiddeld drie dagen per week, voor een bedrag van circa 83.000 euro per jaar. Het overige budget wordt besteed aan onderzoek, bijeenkomsten en publiciteit. In 2010 is dit budget geheel benut. In 2011 vloeit circa 12.000 euro terug naar de algemene middelen. Vanaf 2012 zal er echter waarschijnlijk een meer marktconform tarief voor de adviseur betaald moeten worden. Als dat zo is, zal de druk op het budget groter worden en eventueel de ureninzet van de adviseur kleiner.

2.3 Inhoudelijk werkgebied van de adviseur ruimtelijke kwaliteit

De focus van de adviseur ruimtelijke kwaliteit ligt primair buiten de rode contour. Dit vooral landelijk gebied kent een aantal kwaliteitsbepalende thema's. In de agrarische sector is veel in beweging: grofweg een derde van de agrarische bedrijven zal in de komende tien jaar werken aan schaalvergroting, een derde aan verbreding van functies en een derde aan functieverandering. Daarnaast zijn de volgende thema's mede bepalend voor de kwaliteit van het buitengebied: de infrastructuur en de uitstraling daarvan op het landschap, de ontwikkelingen in en om kernrandzones en de geplande grotere uitleglocaties. Als subthema's zijn momenteel de effecten van duurzame energieopwekking in het landelijk gebied, de ontwikkeling van nieuwe en bestaande landgoederen en natuurontwikkeling van belang.

In 2011 waren met name de grootschalige infrastructurele projecten, de kernrandzones en de ontwikkelingen in de agrarische sector aandachtspunten voor de adviseur. In hoofdstuk 3 worden de concrete activiteiten van de adviseur op deze en andere werkgebieden nader toegelicht.

2.4 Procesmatig werkgebied van de adviseur ruimtelijke kwaliteit

De werkzaamheden van de adviseur en de coördinator zijn zowel intern als extern gericht. Het feit dat de provincie een adviseur ruimtelijke kwaliteit heeft die zij regelmatig inzet, heeft een stimulerend en aanjagend effect, zowel binnen de organisatie als daarbuiten. Grofweg kan de volgende indeling gemaakt worden van de effectgebieden van de adviseur ruimtelijke kwaliteit:

- a. Versterken van de (aandacht voor) ruimtelijke kwaliteit in provinciale activiteiten
- b. Aanjagen van de ruimtelijke kwaliteit extern
- c. Verbinden van interne en externe initiatieven met het oog op het creëren van win-win situaties

Ad a. Versterken van de ruimtelijke kwaliteit binnen de activiteiten van de provinciale organisatie

De adviseur is via de coördinator betrokken bij de actuele (beleids)ontwikkelingen in de provinciale organisatie en geeft daarbij vanuit zijn vakkundige autoriteit bruikbare adviezen om de integratie van ruimtelijke kwaliteit in beleid en uitvoering zo optimaal mogelijk te maken. Hij doet dit door informele advisering, formele advisering en brainstormsessies op cruciale momenten in de beleidsvorming en –uitvoering.

Ad b. Aanjagen ruimtelijke kwaliteit extern

De externe zichtbaarheid van de adviseur weerspiegelt het belang dat de provincie hecht aan de ruimtelijke kwaliteit van de provincie Utrecht. De adviseur heeft vanuit zijn werkervaring een groot extern netwerk en is bij diverse projecten met externe partners een vakkundig gesprekspartner. Zijn aanwezigheid werkt als katalysator voor een betere integrale benadering van ruimtelijke kwaliteit in deze projecten. In het afgelopen jaar was dit bijvoorbeeld zichtbaar bij de infrastructurele projecten bij Amersfoort, waar de provincie door Rijkswaterstaat was verzocht om de adviseur in te zetten om het knooppunt Hoevelaken zo optimaal mogelijk vorm te geven. De kwaliteit van de advisering van de adviseur in dit project heeft ertoe geleid dat Rijkswaterstaat besloten heeft om zijn adviezen onderdeel te laten worden van de MERdocumentatie en aan de beoordelingscommissie van de MER te sturen.

Ad c. Verbinden van interne en externe initiatieven met het oog op een win-win situatie

De adviseur is, door zijn vakkundige autoriteit, externe netwerk en relatief onafhankelijke positie, in staat om vroegtijdig de kansen binnen landelijke en regionale initiatieven te signaleren. Waar dit tot meerwaarde voor de provincie leidt vertaalt hij deze signalen in adviezen voor beleidsvorming en –uitvoering binnen de provincie Utrecht. Naast een signalerende functie kan zijn advisering en aanwezigheid ook leiden tot een betere uitvoering van projecten van derden binnen de provincie Utrecht.

3. Gerealiseerde activiteiten van de adviseur

3.1 Inleiding

De adviseur wordt op verschillende manieren ingezet door de provinciale organisatie. De meest zichtbare wijze, zijn formele advisering aan het provinciaal bestuur, geeft slechts een beperkt deel van de advisering en inzet van de adviseur weer. Een groot deel van zijn tijd besteedt hij aan informele advisering en meedenksessies met (beleids)medewerkers van de provincie, advisering bij projecten van derden die zich binnen de provincie afspelen en die voor de provincie van belang zijn en het aanjagen en agenderen van het denken over ruimtelijke kwaliteit in de provincie. In dit hoofdstuk wordt een beknopte weergave gegeven van de diverse activiteiten van de adviseur. Voor een uitgebreider overzicht is in de bijlage tabel 1, Activiteiten van de adviseur, opgenomen.

3.2 Formele advisering

Formele advisering is gevraagde of, zeer incidenteel, ongevraagde advisering over ruimtelijke ontwikkelingen die aan het bestuur wordt voorgelegd. In de afgelopen adviseursperiode is de volgende formele advisering aan het bestuur voorgelegd:

- a. Advisering over de wespentaille (open gebied tussen Amersfoort en Bunschoten) in Eemland
- b. Advisering over bebouwing op het Hessingterrein
- c. Advies over de dorpsuitbreiding Odijk West
- d. Advies over nieuw landgoed Klein Wolfswinkel
- e. Advisering over knooppunt Hoevelaken
- f. Advies over de Ring Utrecht
- g. Advies over ontwikkelingen in de A12-zone

Advisering rond agrarische bedrijfsbebouwing en rond inrichting van het provinciaal wegennet wordt met de ambtelijke afdelingen voorbereid om in het 1^e kwartaal van 2012 aan te bieden aan het bestuur.

Advisering over de A12zone

De adviseur heeft een positief advies uitgebracht over de documentatie en besluitvorming over de A12 zone, met daarin een aantal strategische aandachtspunten voor de verdere uitwerking van deze ontwikkeling. Dit advies is door het provinciaal bestuur aan alle leden van de stuurgroep A12 zone verstuurd.

3.3 Informele advisering

Informele advisering binnen de provinciale organisatie is een voortdurende en steeds meer tijd vragende activiteit van de adviseur. Dit gebeurt zowel gestructureerd als op ad-hoc basis. Na een aanlooperperiode waarin organisatie en adviseur elkaar moesten vinden, wordt nu steeds meer een beroep op de adviseur gedaan om actief mee te denken in de diverse beleidsontwikkelingen en projecten. De adviseur heeft in de afgelopen periode informeel geadviseerd over onder meer de PRS, de provinciale inzet bij kwaliteitsverbetering in de stadsrandzones, borging van ruimtelijke kwaliteit in het provinciaal wegontwerp, ruimtelijke kwaliteit bij schaalvergroting in de landbouw en agrarische bedrijfsbebouwing, ontwikkelingen op het Eiland van Schalkwijk, ontwikkeling van nieuwe en op bestaande buitenplaatsen en mogelijke locaties voor duurzame energieopwekking in de provincie.

Advisering naar aanleiding van het voorontwerp PRS

De advisering over ruimtelijke kwaliteit naar aanleiding van het voorontwerp van de PRS heeft geleid tot een aangepaste verwerking van ruimtelijke kwaliteit in het ontwerp PRS, dat uw bestuur in maart voorgelegd krijgt. De verbetervoorstellen van de adviseur zijn hierbij overgenomen.

Bovenstaande activiteiten zijn voortgekomen uit bestaand beleid of beleidsontwikkeling. Daarnaast heeft de adviseur ook een aantal agenderende activiteiten op zich genomen. Zo heeft hij onderzoek laten doen naar de kansen voor het versterken van ruimtelijke kwaliteit in Europese projecten en hij heeft een afdelingoverstijgend debat over ruimtelijke kwaliteit in het provinciale werk georganiseerd. Tweewekelijks organiseert hij een klankbordgroep ruimtelijke kwaliteit, waarin medewerkers van diverse afdelingen beleidsvraagstukken en projecten aan hem voor kunnen leggen.

3.4 Externe inzet, profilering en advisering

Het feit dat de provincie een adviseur ruimtelijke kwaliteit heeft, heeft een aanjagende functie in zich zelf. Voorwaarde daarbij is dat die adviseur dan wel zichtbaar is voor externe partijen. En dat helder is wat deze adviseur kan en mag betekenen voor externe partijen. De adviseur heeft vanuit zijn vakgebied zijn eigen netwerk. Het Utrechtse netwerk wordt opgebouwd en onderhouden door de ambtelijke coördinator ruimtelijke kwaliteit. De huidige adviseur heeft onder meer de volgende externe werkzaamheden verricht:

- Advisering rondom mobiliteit, onder meer samen met Rijkswaterstaat, de Rijksadviseur infrastructuur en de gemeente Utrecht
- Een excursie langs projecten met uitgesproken ruimtelijke kwaliteit in de provincie voor bestuurders van gemeenten en provincie, samen met AORTA en Welmon
- Deelname aan debatten en informele advisering over duurzame energieopwekking, onder meer met NMU
- Deelname aan debatten over duurzame economische groei en schaalvergroting in de landbouw, onder meer met de Rijksadviseur, de SVGV, het CBKU en het LEU (Landschap Erfgoed Utrecht)
- Deelname aan debatten op bijeenkomsten en congressen over nationale landschappen en natuurontwikkeling, onder meer vanuit kasteel Groeneveld (Staatsbosbeheer) en de Rijksadviseur

Advisering rondom mobiliteit

De adviseur speelt een actief adviserende rol in de infrastructurele trajecten rond Hoevelaken en de Ring Utrecht. In het traject Hoevelaken is zijn advisering integraal toegezonden aan de beoordelingscommissie MER. De projectleider van Rijkswaterstaat heeft in het interview aangegeven dat de advisering heeft geleid tot bruikbare aanpassingen in het wegverbredingstraject. RWS heeft de provincie recent verzocht om de adviseur in te zetten bij de opzet en beoordeling van het programma van eisen voor de aanbestedingsprocedure. In het traject rondom de aanpassingen van de Ring Utrecht participeert de adviseur in een kwaliteitsteam, samen met de rijksadviseur voor infrastructurele projecten en de gemeentelijke adviseur inpassing. In december is het eerste advies van dit kwaliteitsteam uitgebracht met daarin substantiële bijdragen van de adviseur.

4 Evaluatie, conclusies en aanbevelingen voor het vervolg

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de evaluatie weergegeven. Achtereenvolgens worden de resultaten van de interviews, de resultaten van de inhoudelijke evaluatie en een beschouwing op het procesmatig functioneren van de adviseur gegeven. In de afsluitende paragraaf treft u een overzicht van conclusies en aanbevelingen aan. Bijlage 1 bevat een uitgebreide samenvatting van de interviews.

4.2 Conclusies interviews

Over het algemeen zijn zowel interne als externe partijen zeer tevreden over de inhoudelijke advisering van de adviseur. Zijn onafhankelijke status, autoriteit en inspirerende aanwezigheid worden genoemd. Externe partijen noemen de volgende verbeterpunten:

- Grotere zichtbaarheid van de adviseur is gewenst, met duidelijke communicatie over wat men wel en niet van een adviseur ruimtelijke kwaliteit van de provincie mag verwachten. Hierdoor wordt het belang dat de provincie hecht aan ruimtelijke kwaliteit beter in beeld gebracht.
- Nazorg op de afgegeven advisering kan die advisering verder versterken: wat er gebeurt met de adviezen mag beter zichtbaar worden op bijvoorbeeld de website, maar ook openbare bijeenkomsten over adviesonderwerpen kunnen bijdragen aan het vergroten van het maatschappelijk draagvlak voor de ruimtelijke kwaliteit in de provincie Utrecht
- Heldere communicatie over de verhouding tussen de adviseur en het provinciaal bestuur is een must voor een goed verwachtingenmanagement
- Maatschappelijke partijen en gemeenten kunnen nog meer betrokken worden bij de activiteiten van de adviseur

Interne partijen noemen de volgende verbeterpunten:

- Versterking van de aansluiting van de activiteiten van de adviseur bij de bestuurlijke actualiteit
- Versterking van de inzet in de provinciale organisatie
- De externe profilering mag worden vergroot

4.3 Conclusies inhoudelijke werkzaamheden

De inhoudelijke advisering van de adviseur wordt positief gewaardeerd door de betrokken partijen en waar mogelijk wordt (onderdelen van) zijn advisering geïntegreerd in beleid- en besluitvorming. Het werkplan 2011 is uitgevoerd als gepland (zie tabel 1 in de bijlage). De meeste activiteiten hebben echter meer tijd gekost dan gepland en enkele formele adviezen volgen begin 2012. Het traject van de PRS heeft meer aandacht en tijd gevraagd van de adviseur dan van tevoren gepland. Het tijdspad van de PRS is in vele gevallen ook leidend geweest voor vooral de interne advisering, het zwaartepunt daarvan lag vooral na de zomer. De interviews met betrokken partijen, externen, ambtenaren en bestuurders geven weer dat met name de adviezen voor de A12-zone, de advisering rondom mobiliteit en de advisering op het gebied van agrarische bedrijfsbebouwing zeer op prijs zijn gesteld.

4.4 Conclusies procesmatig functioneren van de adviseur

Versterken van de ruimtelijke kwaliteit binnen de provinciale activiteiten

De formele en informele advisering van de adviseur is in een aantal gevallen direct van invloed geweest op het ruimtelijk beleid en de beleidsvorming van de provincie. Voorbeelden hiervan zijn de PRS, schaalvergroting in de landbouw en innovatieve agrarische bedrijfsbebouwing en buitenplaatsen. De afstemming tussen de adviseur en de bestuurlijke actualiteit kan echter beter, zodat de adviseur het bestuur nog adequater en sneller kan bedienen bij actuele vraagstukken die raken aan ruimtelijke kwaliteit. Ook mag de zichtbaarheid van de adviseur binnen de ambtelijke organisatie sterker neergezet worden en is het noodzakelijk dat de adviseur meer communiceert over zijn activiteiten naar zowel bestuur als organisatie.

Aanjagen van de ruimtelijke kwaliteit extern

Gezien de relatief korte periode dat de adviseur actief is in de provincie Utrecht, weten al een groot aantal partijen de weg naar de adviseur te vinden. Zijn inzet in projecten van Rijkswaterstaat en zijn samenwerking met organisaties als de NMU, het LEU, SVGV, AORTA en het CBKU geven aan dat het maatschappelijk veld hem goed weet te vinden. Bij gemeenten ligt dit anders. Enkele gemeenten zijn goed op de hoogte van de inzet van de adviseur en weten hoe ze hem kunnen benaderen, maar dit is zeker te verbeteren met een specifiek op gemeenten gerichte communicatie over de adviseur. In het algemeen kan gesteld worden dat de zichtbaarheid van de adviseur voor externe partijen mag worden vergroot.

Verbinden van interne en externe initiatieven met het oog op het creëren van win-win situaties

De adviseur is hiermee begonnen in het afgelopen jaar, onder meer door alle initiatieven in de provincie Utrecht rondom schaalvergroting in de landbouw en innovatieve, duurzame bedrijfsbebouwing te inventariseren en daar een advies over uit te brengen. Dit advies wordt begin 2012 aan uw bestuur voorgelegd. Deze activiteiten worden op prijs gesteld door zowel interne als externe partners en zouden in de toekomst moeten worden voortgezet.

4.5 Aanbevelingen

Het bovenstaande leidt tot de volgende aanbevelingen voor de komende adviesperiode:

- Kies opnieuw voor een autoriteit in zijn/haar vakgebied, met name in het landschappelijke veld
- Zoek iemand die kan verbinden en integraal en inspirerend kan adviseren
- Behoud de mix van formele en informele advisering
- Versterk de inbedding van de adviseur in de provinciale organisatie en zorg voor een betere aansluiting bij de bestuurlijke actualiteit
- Communiceer helder zowel intern als extern over de actuele bezigheden van de adviseur en de behaalde resultaten
- Versterk de externe profilering van de adviseur, zowel naar gemeenten als naar maatschappelijke organisaties, onder meer via website, folder, nieuwsbrief en eventueel bijeenkomsten/ateliers
- Wees daarbij helder in de status van de adviseur ten opzichte van het provinciale bestuur en in het soort vragen dat externen aan de adviseur kunnen stellen.

Concluderend kan gesteld worden dat het aanbeveling verdient de invulling van de adviesfunctie voort te zetten zoals reeds is ingezet, met onder meer aanscherpingen ten aanzien van de in- en externe zichtbaarheid, helderheid aangaande diens status én aansluiting bij de bestuurlijke actualiteit. Deze verbeterpunten zullen door de ambtelijke coördinator samen met de adviseur opgepakt worden.

Bijlage 1. De interviews

Advisering over infrastructuurprojecten Hoevelaken en Ring Utrecht

Rijkswaterstaat gaf de volgende feedback:

De adviezen van de adviseur in de infrastructurele projecten rond Hoevelaken worden zeer bruikbaar geacht, elementen uit de adviezen zijn meegenomen in de ontwerpen.

De adviseur heeft in deze trajecten de rol van inspirator vervuld, wat met name bij het traject Hoevelaken door RWS zeer bruikbaar wordt geacht. Het traject Ring Utrecht bevindt zich nog in een te vroeg stadium om de bruikbaarheid van de advisering voldoende te kunnen beoordelen, het eerste advies op hoofdlijnen is op prijs is gesteld.

De onafhankelijke positie van de adviseur in relatie tot het standpunt van de provinciale bestuurder vergt uitleg en aandacht in de communicatie. Met name op die punten waar adviseur en bestuurder niet dezelfde mening zijn toegedaan. In een ideale situatie is er meer afstemming tussen bestuurder en adviseur en helderder communicatie hierover door de adviseur.

In traject Ring Utrecht opereert de adviseur met twee andere adviseurs (de Rijksadviseur en de gemeentelijk adviseur. Daar heeft hij een duidelijk bemiddelende rol.

RWS stelt de volgende eigenschappen zeer op prijs in de adviseur: zijn autoriteit en inspirerende opstelling, zijn benaderbaarheid en zijn flexibiliteit, waardoor hij ook kan adviseren op vakgebieden die niet primair zijn werkterrein zijn.

Gemeente Amersfoort gaf de volgende feedback over het traject Hoevelaken:

De adviseur gaf bruikbare voorstellen de kwaliteit te verbeteren binnen de (financiële) mogelijkheden die hij realistisch achtte, wat er onder meer toe geleid heeft dat er nu aandacht is voor het behouden van de onderdoorgang bij de Heiligerbergerbeek. Het leidde er echter ook toe dat de gemeente zich niet door hem gesteund voelde in haar behoefte om de weg geheel verdiept aan te leggen.

Advisering over de Wespentaille, Eemland

Gemeente Amersfoort is zeer tevreden over het advies van de adviseur over Eemland. Geen kritische noot.

Gemeente Bunschoten is zeer tevreden over het advies over Eemland, geen kritische noot. Wel de aanbeveling helder te communiceren waar de adviseur voor in te zetten is en wanneer. Bijvoorbeeld: wel voor onderbouwde visies ten aanzien van gebiedsontwikkelingen met een provinciaal belang, niet voor uitgewerkte kwaliteitsplannen.

Advisering over agrarische bedrijfsbebouwing en schaalvergroting

Het CBKU, de trekker van één van de innovatieve veestalinitiatieven in de provincie Utrecht waar de adviseur bij betrokken is geweest, meldt dat de adviseur een positieve rol in het project heeft gespeeld, met name in de borging van de resultaten. De adviseur heeft daarnaast een positieve invloed op betrokkenen: hij daagt ze uit, door nu en dan out of the box te denken en het maximaal haalbare op het gebied van ruimtelijke kwaliteit op te zoeken. Hij wordt als een belangrijke deskundige gezien, zijn status is goed. Hij mag zich meer in het voortraject profileren door bijvoorbeeld trekker van projecten te worden. Daar zijn echter wel middelen voor nodig.

Algemeen

Gemeente Amersfoort:

- Graag meer zichtbaarheid en een helderder communicatie van middelen, bevoegdheden en positie, zodat duidelijker wordt wat gemeenten aan de adviseur hebben.
- Adviseur is vooral handig in te zetten bij gemeentegrens overschrijdende opgaven.

Gemeente Bunschoten:

- De inzet van een dergelijke autoriteit op het gebied van ruimtelijke kwaliteit geeft duidelijk aan dat ruimtelijke kwaliteit belangrijk is voor de provincie Utrecht.
- De adviseur heeft zich in zijn eerste jaar goed neergezet en een redelijke bekendheid opgebouwd. Nu verder uitwerken met gemeenten, helder communiceren wat zij van de adviseur kunnen en mogen verwachten en bijvoorbeeld ook de samenwerking met adviescommissies zoals de Welmon meer opzoeken

- Werkverdeling en de onderlinge afstemming met de PCL verlopen goed, PCL adviseert meer thematisch en algemeen, de adviseur is alleen inzetbaar voor advisering op het gebied van ruimtelijke kwaliteit en adviseert ook op projectniveau.
- Vooraf voor een breed publiek meer communicatie over de activiteiten van de adviseur, voordat de advisering gereed is.
- Tip aan de adviseur: doe eens een ‘ophaalrondje’ langs gemeenten om uit te vinden of de behoeften van gemeenten ook gezamenlijk opgepakt kunnen worden.
- Een volgende adviseur zou de volgende kwaliteiten moeten bezitten: gedrevenheid, passie voor de provincie, overtuigingskracht, deskundigheid maar geen studeerkameradviezen (dus advisering met oog voor het maatschappelijk draagvlak), exact en helder taalgebruik, goede netwerker.

CBKU:

- Het CBKU zou het liefst zien dat de provincie pro-actief projectateliërs gaat organiseren zoals de provincie Overijssel dat doet. Zij is zich er echter van bewust dat het budget van de provincie Overijssel veel groter is dan dat van de adviseur in Utrecht.
- De adviseur kent een goede status als autoriteit, is benaderbaar en heeft een inspirerende invloed op de mensen waar hij mee van gedachten wisselt.
- De afstemming adviseur – provinciaal bestuur kan beter, of in ieder geval beter gecommuniceerd worden
- De adviseur zou meer aandacht moeten besteden aan cultuur in de breedste zin van het woord, van cultuurhistorie tot kunstwerken, en de ruimtelijke kwaliteit van cultuur.

NMU:

- De NMU kent de advisering rond Wolfswinkel en Odijk en is via RWS aangesloten bij de activiteiten van de adviseur rond de ring Utrecht. De advisering vinden zij inhoudelijk goed.
- De adviseur is contactueel sterk, een verbinder met een onafhankelijke attitude. Hij is transparant en open in zijn adviezen. En een deskundige op landschappelijk gebied. Punten om te behouden bij een volgende adviseur!
- De adviseur zou inhoudelijk meer vakgebieden mogen verbinden en een breder maatschappelijk draagvlak voor zijn advisering mogen organiseren
- De advisering en de adviseur mogen zichtbaarder worden voor de buitenwereld, door middel van meer publiciteit en openbare bijeenkomsten
- Onduidelijk is wat er met de advisering van de adviseur gebeurt. Pleeg nazorg, organiseer debatten, communiceer wat er daadwerkelijk gerealiseerd is/wordt. Laat je meerwaarde beter zien.
- NMU wil graag meer samenwerken met de adviseur, bijvoorbeeld door de jaarplannen naast elkaar te leggen en eventueel thema's gezamenlijk op te pakken. Of bijvoorbeeld gezamenlijk een netwerkdag te organiseren.

Provincie Utrecht (gedeputeerde Krol, afdelingshoofd Jungen, medewerkers van de beleidsvelden ruimte, mobiliteit, cultuurhistorie en groen/landschap):

- Over het algemeen hoge waardering voor de advisering, zowel formeel als informeel. De autoriteit van de adviseur maakt hem breed inzetbaar.
- De onafhankelijkheid van de externe adviseur wordt daarnaast met name genoemd, die maakt het mogelijk om ook buiten bestaande beleidskaders en –opgaven naar verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van de provincie Utrecht te kijken. Dit biedt met name ambtelijke medewerkers een vaak wat bredere kijk op hun projecten of (beleids)ontwikkelingen.
- De mix van informele (sparring) en formele advisering wordt ambtelijk zeer op prijs gesteld – ook voor de wat gevoeliger projecten kan de adviseur al vroegtijdig geraadpleegd worden.
- De samenwerking tussen bestuur en de adviseur kan worden verbeterd door meer communicatie over de activiteiten van de adviseur en een goede afstemming tussen de coördinator ruimtelijke kwaliteit en de recent ingestelde bestuursadviseur van de gedeputeerde.
- De interne contacten van de adviseur zijn goed op de werkgebieden ruimte, landschap en groen, landbouw, cultuur en mobiliteit. De contacten met andere afdelingen kunnen verbeterd worden. Uitbreiding van de bekendheid en inzet binnen de organisatie is gewenst.

- De externe profilering van de adviseur mag ook worden vergroot. Het aanjagende effect van een adviseur ruimtelijke kwaliteit mag meer benadrukt worden, door bijvoorbeeld een wervender webpagina, duidelijke communicatie over wat externe partijen van de adviseur kunnen verwachten door middel van bijvoorbeeld een folder en het actiever benaderen van externe partijen.
- Binnenstedelijke ruimtelijke kwaliteit valt formeel buiten het adviespakket van de adviseur. Hij wordt echter wel ingezet bij uitbreidingslocaties, ontwikkelingen in of bij het landelijk gebied en in kernrandzones. Het kan interessant zijn om in kaart te brengen of er bij gemeenten draagvlak is voor verbreding van de inzet van de adviseur voor binnenstedelijke kwaliteit.

Bijlage 2. Tabel 1. Activiteiten 2011

Onderwerp	Provinciaal beleidskader	Activiteit conform werkplan 2011	Gerealiseerd?
Stadsrandzone's	Kadernota Ruimte, Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie	- Gevraagde advisering over de Utrechtse identiteitskaarten die gemaakt worden in het kader van de kwaliteit van de overgangszones in verstedelijkt gebied	Ja, in de vorm van informele advisering ihkv het PRSproject rond kernrandzones
Infrastructurele projecten	Verbetering NRU en ringweg om Utrecht, knooppunt Hoevelaken en andere infrastructurale activiteiten	- Gevraagde advisering over inpassing in het landschap in specifieke projecten - Oprichten beeldbank ruimtelijke kwaliteit infrastructurale kunstwerken en advisering over borging van ruimtelijke kwaliteit in het provinciale wegontwerp	Ja, rond Hoevelaken is de advisering van de ARK meegenomen in de PlanMER en de uitwerking door RWS; Ja, voor de ring Utrecht neemt de ark deel aan het kwaliteitsteam van de ring en is in nov het eerste advies voor de stuurgroep van de Ring Utrecht gerealiseerd. Binnenkort tka aan uw college. De coördinator RK is voorzitter van dit kwaliteitsteam. Gedeeltelijk, de beeldbank is gereed, ambtelijke afstemming met de afdelingen over de bijbehorende advisering vindt nog plaats. Formele advisering volgt medio 2012
Schaalvergroting in het buitengebied en agrarische bedrijfsbebouwing	Kadernota Ruimte, Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie	- Onderzoek naar en advisering over de landschappelijke inpassing van stalarchitectuur - Gevraagde advisering over de ruimtelijke kwaliteit van rood voor groen en rood voor rood regelingen in het buitengebied - Mogelijk een ronde tafelgesprek met maatschappelijke instellingen over de reeds gerealiseerde ruimtelijke kwaliteit van rood voor groen en rood voor rood regelingen en de gewenste richting voor toekomstige ontwikkelingen	Ja, formele advisering is gereed en in het bestuurlijk traject Nauwelijks, de ark heeft deelgenomen in een ambtelijk bespreking in het voorjaar van 2011. Verder is het onderwerp door de organisatie uitgewerkt in de PRS. Daarbij was geen behoefte aan verdere betrokkenheid van de ARK. Nee, dit heeft in overleg met de betrokken ambtenaren niet plaats gevonden, het traject van de PRS wordt eerst afgewacht.
Diverse ontwikkelingen in het buitengebied	Kadernota Ruimte, Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie	Advisering over ontwikkelingen als het eiland van Schalkwijk, nieuwe en bestaande buitenplaatsen, etc.	Ja, februari – maart: A12-zone – formeel advies over de documenten voor de stuurgroep in maart, is naar alle stuurgroepleden toegestuurd tbv de vergadering van 3

			<p>maart 2011.</p> <p>Augustus/november – informele advisering met de projectleider van het eiland van Schalkwijk</p> <p>December 2011 – informele advisering: afstemmende activiteiten rondom het actieprogramma buitenplaatsen</p>
Interne borging ruimtelijke kwaliteit in beleidskaders	Kadernota Ruimte, Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie, landbouwvisie	Interne afstemming, overleg en mogelijk initiatief tot workshops, eventueel met maatschappelijke instellingen	<p>Ja, september 2011: ronde tafelgesprek met de afdelingen over ruimtelijke kwaliteit in de PRS</p> <p>Juni en november 2011: informele en formele advisering over ruimtelijke kwaliteit in de PRS</p>
Kansen binnen Europa	Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie	De adviseur heeft onderzoek verricht naar de kansen binnen Europese programma's en subsidieregelingen voor projecten op het gebied van stadsrandzones, mobiliteit en rood-voor-groenregelingen.	Ja, rondetafelgesprek over kansen en (on)mogelijkheden voor ruimtelijke kwaliteit binnen Europese projecten
Stimuleren maatschappelijk draagvlak voor ruimtelijke kwaliteit in het landelijk gebied	-	Excursie voor nieuwe statenleden en voor raadsleden naar goede en minder geslaagde casussen in stadsrandzones en effecten van regelingen rondom functiewijziging in het landelijk gebied	Ja, heeft oktober 2011 plaatsgevonden

